

вживання слів призводить до активізації довгострокової пам'яті шляхом виконання великої кількості вправ, ретельно підібраних викладачем.

Функції викладача не обмежуються навчально-контролюючими в умовах особистісно-орієнтованого підходу до навчання. В процесі виконання мовних вправ доцільно створювати такі умови для учнів, щоб вони відчували себе рівноправними учасниками навчального процесу з притаманним їм когнітивним стилем. Така інтеграція дозволяє успішно формувати лексичну компетентність учнів у старшій школі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Gairns R. Erdman. Working with Words: a Guide to Teaching and Learning Vocabulary / Gairns R. Erdman. – Cambridge University Press, 1998. – 200 p.
2. Harmer J. The Practice of English Language Teaching (3d edition) / Harmer J. – Longman ELT, 2001. – 371 p.
3. Nation P. Learning Vocabulary in another Language / Nation P. – Cambridge: University Press, 2001. – 779 p.
4. Schmitt N. Vocabulary in Language Teaching / Schmitt N. – Cambridge University Press, 2000. – 224 p.
5. Thornbury S. How to teach Vocabulary / Thornbury S. – Pearson Longman, 2002. – 185 p.

Назарко О.

Науковий керівник –асист. Головацька Ю. Б.

ПРОБЛЕМА АДЕКВАТНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СЛЕНГУ В КІНЕМАТОГРАФІ

У статті порушено проблему збагачення словника англійської мови сленговими виразами з відомих кінофільмів, що потрапляють у сферу спілкування сучасної молоді, а також необхідність адекватного перекладу сленгу.

Ключові слова: сленгізми, стилі мовлення, зріз мовної культури.

The article focuses on the functions of slang words, taken from modern video films. They enrich English colloquial language and the communication of modern young people? And need of adequate translation of slang.

Key words: slang words, styles of communication, modern video films.

В останні десятиріччя лінгвісти переключили свою увагу з вивчення писемної мови на дослідження і аналіз живої природної мови. І, звичайно ж, одним з ключових елементів є ненормативна лексика. Дослідники виявляють інтерес до різних видів ненормативної лексики, особливо до такого специфічного, як сленг, досить давно. Його досліджували такі вітчизняні та іноземні вчені, як І. Арнольд, І. Гальперін, Дж. Гріног, Т. Захарченко, Г. Кіттрідж, М. Маковський, Г. Менкен, Е. Патрідж, В. Хомяков, Ю. Волошин, Н. Гарбовський та інші.

Учені намагаються дати визначення сленгу, проте, єдиного підходу до даного явища досі не існує. Та все ж, деякі аспекти та проблеми вживання та функціонування сленгу залишаються наразі відкритими для дослідження, а саме доцільність використання сленгу, його функції та способи перекладу в публіцистичному дискурсі. Відсутність системного підходу до проблеми сленгу, широкий спектр методів його дослідження, збільшена роль англійської мови як міжнародної мови спілкування, механізми впливу газетного тексту на світогляд читача, пильний інтерес вчених до сленгу визначають актуальність даного дослідження.

Е. Партрідж називає сленг квінтесенцією розмовного мовлення й пише: «Сленг, будучи квінтесенцією розмовної мови, завжди повинен бути пов'язаний зі зручністю, а не з науковими законами, граматичними правилами та філософськими ідеалами» [2]. Він вважає що сленг використовують лише люди у веселому настрої, молоді за віком або за станом душі, заради забави. Основною причиною вживання сленгу науковці називають вираження почуття емоційної спільності серед членів соціальних груп або субкультур, їхньої прихильності до одних цінностей і установок.

Але англійський сленг є досить своєрідним та неповторним. Він утворювався і утворюється в надрах самої англійської мови, в різних соціальних сферах і вікових групах як прагнення до стислості, виразності, іноді як протест проти довгого слова, як бажання по-своєму називати предмети або властивості. В молодіжних колах, де особливо поширене утворення сленгу, окрім усього іншого помітне прагнення відокремитися від світу дорослих, а також бажання збаламутити дзеркальну гладь респектабельної англійської мови.

Сленг – це динамічна частина мови, котра, власне, як і сама мова, реагує на зміни у суспільстві. Особливо стрімко розвивається процес утворення сленгу в періоди соціальних змін, війн, економічних та культурних зрушень, коли відчувається настирна необхідність надати назви новим явищам, з якими доводиться стикатися щодня.

Хоча сленг вміщає в себе багато егативних та неприйнятних особливостей, він помітно прикрашає англійську мову своєю жвавістю, гнучкістю та несподіваною дотепністю. С. К. Боянус майже закохано казав про сленг як про мову-блудівницю, яка все життя вештається навколо літературної мови, штовхається, але так і не потрапляє до вищого суспільства. Але науковець не зовсім мав рацію. Тому що сленг за довгий час свого існування все ж таки розвинувся: деякі слова проникли і затвердилися в літературній англійській мові. Тут доречно пригадати зауваження англійського лінгвіста А.Мелвилла: “Існує багато слів і виразів, образних за

своїм характером, які можна назвати константами сленгу на відміну від величезної маси легковажних слів, що постійно з'являються в слензі та швидко виходять з нього" [2].

Розповсюдження та розвиток сленгу – це бурхливий, яскравий процес, що посів вагоме місце у розвитку мови у ХХ ст. Сленгізми переступили не тільки соціальні, а й географічні кордони та почали з'являтися за межами своєї Батьківщини. Цивілізоване суспільство має тенденцію поділятися на домінуючу культуру та підкультури. Але утворюючись в підкультурі, з часом сленг вторгається в домінуючу культуру. Більшість сленгізмів зустрічається в працях драматургів різних епох. Вагома більшість англійських та американських письменників так або інакше віддавали перевагу сленгові. Його неможливо ігнорувати, бо ж головні персонажі їхніх оповідань втрачуть свою життєвість.

Деякі з новоутворених слів так і не стають загальноживаними, а іноді сленгові слова одразу ж потрапляють в сферу спілкування. До цього призводять такі фактори як преса, політика, кримінал, науково-технічний прогрес та багато інших невід'ємних факторів цивілізованого суспільства.

Але мета цієї статті дослідити не менш важливе джерело та сферу застосування сленгу – кінематограф. Сьогодні неможливо уявити собі жодну сім'ю та жодну оселю, де б телебачення не збирало усіх гуртом після ще одного виснажливого дня, повного клопоту та метушні. Ми з великою цікавістю слідкуємо за новими досягненнями світу кіно, намагаємося обов'язково навідатися до найближчого кінотеатру та передивитися нову стрічку, або бути вчасно вдома, щоб не проґавити сімейну прем'єру.

Сленг у сучасному кінематографі є найбагатшим джерелом цієї яскравої та живої частини англійської мови.

Сьогодні кіно охоплює значну частину нашого життя. Воно нас розважає, навчає, захоплює та заспокоює. Та перш за все воно відображає наше власне життя, наш побут, нашу мову, нашу культуру. Драми, комедії, пригодницькі фільми, детективи та навіть анімаційні фільми охоплюють століття, заглядають в усі куточки світу, роблять нас героями будь-яких прошарків суспільства. Отже, де як не в кіно нам шукати яскраві приклади вживання різних мов та різних стилів мовлення.

Таке широке вживання сленгу нові вимоги перед перекладачами. Постає питання про адекватність перекладу такого мовного явища як сленг, що є нелегким через динамічні властивості сленгу.

Адекватним перекладом, на думку В. Н. Комісарова, є той, який забезпечує виконання прагматичних завдань перекладацького акту на максимально можливому для досягнення цієї мети рівні еквівалентності, що не допускаючи порушення норм або узусів - прийнятого в певній мові вживання мовних засобів - слів, фразеологізмів, тощо, дотримуючись жанрово-стилістичних вимог до текстів даного типу і відповідаючи суспільно-визнаній конвенційній нормі перекладу. У поширеному розумінні "адекватний переклад" - це "хороший" переклад, який виправдовує очікування і надії комунікантів або осіб, які здійснюють оцінку якості перекладу [3, 233].

Наступним видом перекладу Комісаров називає точний переклад, тобто переклад, в якому еквівалентно відтворена лише предметно-логічна частина змісту оригіналу при можливих відхиленнях від жанрово-стилістичних норм і узуальних правил вживання мови перекладу.

Точний переклад може бути визнаний адекватним, якщо завдання перекладу зводиться до передачі фактичної інформації про навколишній світ. Еквівалентний переклад завжди повинен бути точним, а точний переклад за визначенням лише частково еквівалентний [3: 234]. Прикладом точного перекладу може служити переклад наступного уривка:

No one said anything.

"Go fuck yourselves! All of you!"

McVries said easily: "Go on back and dance on him a little, Barkovitch. Go entertain us. Boogie on him a little bit, Barkovitch "

[S. King 1979].

Ніхто нічого не говорив.

- Ну і пішли ви всі! Ідіть всі на фіг!

- Іди до нього, Баркович, і станцюй на його могилі, - спокійно сказав Макврайс. - Розваж нас. Будь ласка, бугі на могилі.

(Пер. А. Георгієва)

Скориставшись евфемізмом, перекладач точно передав предметно-логічну частину вихідного тексту, але порушив узуальну норму. У подібній емоційній ситуації при словесної перепалці між двома ворогами, коли немає ніяких моральних обмежень, які перешкоджали б вживанню забороненої лексики, для носія української мови найбільш природним було б вжити на адресу опонента максимально експресивну, максимально образливу фразеологію.

Однак безсумнівним плюсом подібного способу перекладу є "Адаптація" тексту для читання різними віковими групами або людьми, котрі принципово не читають літературу, яка містить знижену лексику. Серед

дослідників існує думка, що зважаючи на подібні перекладацькі трансформації читач судить більше не про сам твір, а - про його переклад.

Буквальним перекладом Комісаров називає переклад, що відтворює комунікативно нерелевантні (формальні) елементи оригіналу, в результаті чого або порушуються норми і узус мови перекладу, або виявляється спотвореним (непереданим) початковий зміст оригіналу. Так, при спробі перекласти речення:

"Do you speak English?"

"Ви говорите англійською?"

Основною причиною використання буквального перекладу Комісаров називає бажання відтворити смислові елементи більш високого рівня еквівалентності, не забезпечивши передачу змісту на попередніх рівнях. В таких випадках буквальний переклад може супроводжуватися поясненнями або адекватним перекладом, що розкриває справжній зміст оригіналу.

Ще одним різновидом перекладу є вільний переклад. Вільним називається переклад, виконаний на більш низькому рівні еквівалентності, ніж той, якого можливо досягти за даних умов перекладацького акту.

Вільний переклад може бути визнаний адекватним, якщо він відповідає іншим нормативним вимогам перекладу і не пов'язаний з істотними втратами в передачі змісту оригіналу [3, 235].

Комісаров, зауважує, що більш серйозні відхилення від змісту оригіналу роблять вільний переклад ненормативної лексики, перетворюючи його в "перекладення" або самостійне висловлювання на тему оригіналу [3, 235]. Прикладом такого "висловлювання" буде переклад наступного уривка:

A few minutes later Davidson joined the group and told them about the times he got drunk at the Steubenville State Fair and crawled into the hoochie-kooch tent and got biffed in the head by a big fat momma wearing nothing but a G-string. When Davidson told her (so he said) that he was drunk and thought it was the tattooing tent he was crawling into, the red hot big fat momma let him feel her up for a while (so he said). He had told her he wanted to get a Stars and Bars tattooed on his stomach [S.King 1979].

Через кілька хвилин до них приєднався Девідсон і розповів, як він одного разу напився на пікніку, ввалився в намет і набливав мало не на голову якійсь товстій тітці, на якій не було нічого, крім трусів. Вона, за його словами, не розсердилася і навіть дозволила йому «за себе потриматися», як він висловився.

(Пер. В. Вадимова)

Даний приклад ілюструє цілий ряд відступів перекладача від тексту оригіналу:

1. at the Steubenville State Fair - дослівно: "на Стебенвільській ярмарку" - у В. Вадимова: "на пікніку";

2. crawled into - дослівно: "вповз" - у В. Вадимова: "ввалився";

3. hoochie-kooch tent - буквально: "намет, де торгують спиртним, або кімната, де повія приймає клієнта" [4, 219]

- У В. Вадимова: "намет";

4. got biffed in the head by a big fat momma - дослівно: "вдарився об голову великої товстої матусі" - у В. Вадимова: "набливав мало не на голову якійсь товстій тітці".

Речення "He had told her he wanted to get a Stars and Bars tattooed on his stomach" - "Він сказав, що хоче, щоб йому витатували зірки і смужки (прапор США) на животі" зовсім відсутнє в перекладі В. Вадимова.

Таким чином, ми можемо побачити, що при перекладі сленгу перекладачі часто допускають помилки і не кожен з цих перекладів можна назвати адекватним, через вибір неправильного способу перекладу.

Отже, сленг, як широкоживаний спосіб спілкування вимагає значних досліджень так само як і особливості його перекладу. І правильний вибір способу перетворення сленгової одиниці оригіналу в одиницю перекладу - одне з основних умов створення адекватного тексту в мові перекладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арнольд И.В. Стилистика. Современный английский язык. – М.: Флінта, Наука, 2005. – 342 с.
2. Halliday M. A. Linguistic function and literary style: An inquiry into the language // Essay in modern stylistics. – L.; N.Y., 1981.
3. Комісаров В. Н. К 63 Теория перевода (лингвистические аспекты): Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. - М.: Высш. шк., 1990. - 253 с.
4. Т. Ротенберг, В. Иванова. Англо-русский словарь американского сленга. 1994: 219

Назарко О.

Науковий керівник –асист. Головацька Ю. Б.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ В КІНЕМАТОГРАФІ

У статті порушена проблема особливостей перекладу в кінематографі, виділено основні властивості перекладу саме в цій галузі.

Ключові слова: кінопереклад, кіномова, компресія, субтитрування, дубляж.